

SEZNAM DOPORUČENÝCH ODRŮD PRO EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ 2025

ÚVOD

Cílem Seznamu doporučených odrůd je:

- usnadnit orientaci v sortimentu nabízených odrůd,
- poskytnout pěstitelům a zpracovatelům objektivní a nezávislé informace o odrůdách.

Organizováním zkoušek pro Seznam doporučených odrůd pšenice a ječmene v režimu ekologického zemědělství byl pověřen Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ). Garantem zkoušení je PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců. Byla ustanovena odborná komise, která na zkoušení dohlíží a uděluje odrůdám doporučení:

- **předběžně doporučené** – odrůdy nově zařazené do zkoušek pro doporučování s nejméně dvouletými výsledky zkoušení (min. 10 plnohodnotných pokusů),
- **doporučené** – odrůdy zkoušené nejméně tři roky a splňující výchozí kritéria pro doporučení (min. 15 plnohodnotných pokusů),
- **ostatní** – odrůdy nespĺňující některé z výchozích kritérií pro doporučení.

Nově zařazené odrůdy – odrůdy zkoušené 1–2 roky, u kterých není dostatečný počet dat pro vydání doporučení. Jsou prezentovány jen v rámci tabulek s výnosy po lokalitách. V tabulkách s významnými hospodářskými vlastnostmi nejsou uvedeny.

Obsah

Ječmen jarní / 3

Pšenice jarní / 6

Pšenice ozimá / 8

Metodika založení a vedení pokusů / 11

Charakteristika zkušebních lokalit / 11

Ječmen jarní

V roce 2024 byly zkoušeny čtyři odrůdy – sladovnické LG Belcanto a Kimberly a nesladovnické Bente a RGT Gagarin.

Výskyt chorob je ovlivněn genetickou odolností jednotlivých odrůd k danému patogenu, ale velký vliv mají půdně klimatické podmínky konkrétní lokality, hustota porostu a průběh počasí v jednotlivých letech zkoušení.

Padlí ječmene na listu (padlí travní) – odrůdy Kimberly, LG Belcanto a RGT Gagarin mají geneticky podmíněnou odolnost díky přítomnosti genu *mlo*. Odrůda Bente je chorobou postihována více či méně v závislosti na ročníku a lokalitě. K totálnímu napadení rostlin došlo v roce 2023 v Žabčicích, v roce 2024 byl výskyt padlí zaznamenán na všech lokalitách. Míra napadení byla střední až vyšší.

Hnědá rzivost ječmene (rez ječná) – silný výskyt choroby byl pozorován v Žabčicích v roce 2021. V roce 2024 se rez vyskytovala ve velké míře na většině pokusů s ječmenem, a to jak v EKO režimu, tak v konvenci. Na některých lokalitách choroba prakticky zlikvidovala listovou plochu.

Komplex listových skvrnitostí se vyskytoval v menší či větší míře ve všech letech zkoušení. Méně odolnou odrůdou je RGT Gagarin.

Odolnost proti poléhání je stejně jako v konvenčních podmínkách ovlivněná hustotou porostu, délkou rostlin a jejich přirozenou odolností. Na většině lokalit v hodnocených letech k poléhání nedocházelo nebo bylo jen nepatrné. V případě silnějšího poléhání nebyly ve většině případů mezi hodnocenými odrůdami statisticky významné rozdíly.

Výnos zrna – v EKO podmínkách není možné přihnojení průmyslovými hnojivy, proto nejvyšší výnosy jsou dosahovány na stanicích

s úrodnými půdami. Dalším důležitým faktorem je množství a rozložení srážek v průběhu sezóny na konkrétní lokalitě.

Výnosová úroveň v pokusech v režimu ekologického zemědělství bývá nižší než v konvenčním pěstování, přesto bývá zrna velké a podíl předního zrna (přepad nad sítem 2,5 mm) vysoký.

Z pohledu využití odrůdy pro sladovnické účely je důležitý **obsah dusíkatých látek v zru**, který je ovlivněn především povětrnostními podmínkami daného ročníku a úrovní dusíkaté výživy. Optimální jsou hodnoty mezi 10,2–11,0 %. Jakost sladovnických odrůd je stanovena v konvenčních podmínkách zkoušení.

Významné hospodářské vlastnosti odrůd ječmene jarního

Kategorie doporučení		Doporučené odrůdy		Předběžně doporučené odrůdy	
Průměr odrůd (t.ha ⁻¹)		BENTE	LG BELCANTO	RGT GAGARIN *	KIMBERLY *
Výnos zrna (%):	6,35	98	101	100	101
Výnos předního zrna (%):	5,58	100	98	97	106
Agronomická data:	Metání – rozdíl od odrůdy Bente ve dnech	73	1	-1	2
	Zralost – rozdíl od odrůdy Bente ve dnech	112	2	0	2
	Počet produktivních stébel (ks.m ⁻²)	656	660	726	686
	Délka rostlin (cm)	67	68	64	67
Odolnost proti chorobám (9–1):	Padlí ječmene (padlí travní)	5	9	9	9
	Hnědá rzivost ječmene (rez ječná)	6	4	5	5
	Komplex listových skvrnitostí	7	8	5	7
Kvalita zrna:	Hmotnost tisíce zrn (g)	47	45	44	46
	Podíl předního zrna (%)	89	84	84	91
	Objemová hmotnost (kg.hl ⁻¹)	64,1	62,1	64,1	62,3
Technologická hodnota zrna:	Obsah dusíkatých látek v sušině (%)	10,8	10,6	10,5	10,5
	Obsah škrobu v zru (%)	62,1	62,4	62,8	62,5
Rok registrace		2018	2021	2021	2023

Bodové hodnocení:

9 = nepoléhavá, odolná proti napadení chorobou

1 = zcela poléhavá, zcela napadána chorobou

* menší počet dat

BENTE CPG

DOPORUČENÁ

Nesladovnická středně raná až raná odrůda. Rostliny středně vysoké. Hmotnost tisíce zrn středně vysoká, podíl předního zrna středně vysoký.

Přednosti: ranost
Pěstitelská rizika: menší odolnost proti napadení padlím ječmene na listu
Udržovatel: **NORDSAAT Saatucht GmbH, Německo**
Zástupce v ČR: **SAATEN – UNION CZ, s. r. o.**

KIMBERLY CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Raná sladovnická odrůda s výběrovou sladovnickou jakostí. Rostliny středně vysoké. Hmotnost tisíce zrn středně vysoká, podíl předního zrna vysoký.

Přednosti: ranost
Pěstitelská rizika: menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí ječmene
Udržovatel: **Nordic Seed A/S, Dánsko**
Zástupce v ČR: **SELGEN, a. s.**

LG BELCANTO CPG

DOPORUČENÁ

Středně raná až raná sladovnická odrůda s výběrovou sladovnickou jakostí. Rostliny středně vysoké. Hmotnost tisíce zrn středně vysoká, podíl předního zrna nízký.

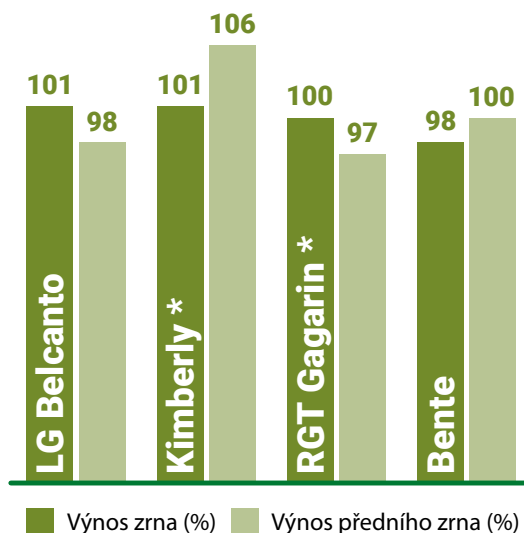
Pěstitelská rizika: menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí ječmene
Udržovatel: **Limagrain Europe S.A.S., Francie**
Zástupce v ČR: **Limagrain Česká republika, s. r. o.**

RGT GAGARIN CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Nesladovnická středně raná až raná odrůda. Rostliny středně vysoké až nízké. Hmotnost tisíce zrn středně vysoká až nízká, podíl předního zrna nízký.

Pěstitelská rizika: menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí ječmene
menší odolnost proti napadení komplexem listových skvrnitostí
Udržovatel: **RAGT 2n, Francie**
Zástupce v ČR: **RAGT Czech, s. r. o.**

■ Výnos zrna (%) ■ Výnos předního zrna (%)

* menší počet dat

Výnos zrna ječmene jarního dle lokalit

Rok zkoušení	2021					2022					2023					2024					Průměr 2021–2024			
Lokalita	Postřelmov	Uhřetěves	Zvíkov	Žabčice		Soběnkury	Uhřetěves	Zvíkov	Žabčice		Dománíněk	Šumperk	Uhřetěves	Zvíkov	Žabčice		Dománíněk	Chrastava	Soběnkury	Šumperk		Uhřetěves	Žabčice	
Předplodina	jetel luční	jetel inkarnát	hořčice bílá	vojtěška setá		kmin	peluška	jetel luční	vojtěška setá		hořčice bílá	jetel luční	jetel luční	jetel luční	oves		peluška	hořčice bílá	hořčice bílá	jetel luční		jetel luční	oves	
Výsevek (MKS)	4,5	4,5	5,0	4,5		4,5	4,5	5,0	4,0		5,0	4,5	4,5	5,0	4,0		5,0	4,5	4,5	4,5		4,5	4,0	
Datum setí	31. 3.	31. 3.	31. 3.	17. 3.		4. 3.	4. 3.	23. 3.	1. 3.		21. 4.	21. 3.	23. 3.	23. 3.	7. 3.		27. 3.	3. 4.	20. 3.	26. 3.		15. 3.	4. 3.	
Datum sklizně	12. 8.	13. 8.	13. 8.	30. 7.	Průměr	28. 7.	25. 7.	3. 8.	19. 7.	Průměr	15. 8.	23. 8.	2. 8.	14. 8.	24. 7.	Průměr	31. 7.	30. 7.	1. 8.	26. 7.		18. 7.	17. 7.	
Výnos zrna (t.ha ⁻¹)																								
LG BELCANTO	8,71	6,62	4,00	8,24	6,89	7,21	6,31	8,04	6,07	6,91	3,03	7,15	8,55	3,58	9,93	6,45	4,30	5,20	6,59	4,42	7,96	4,61	5,51	6,44
KIMBERLY *	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2,97	7,38	8,13	3,91	10,21	6,52	4,26	5,05	6,56	4,90	7,80	4,65	5,54	6,42
RGT GAGARIN *	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3,11	7,26	8,36	3,19	9,76	6,34	4,41	4,76	6,45	5,10	8,13	4,52	5,56	6,34
BENTE	8,13	5,74	4,12	8,10	6,52	6,99	6,00	7,12	5,97	6,52	2,86	7,04	8,38	3,54	9,31	6,23	4,24	4,91	6,88	5,03	7,64	4,65	5,56	6,21
MD 0,05	0,24	0,57	0,35	0,97	0,71	0,32	0,20	0,50	0,47	0,58	0,22	0,36	0,23	0,43	0,94	0,31	0,24	0,24	0,71	0,37	0,30	0,22	0,25	0,26
Výnos zrna (%)																								
LG BELCANTO	103	107	99	101	103	102	103	106	101	103	101	99	102	101	101	101	100	104	100	91	101	100	99	101
KIMBERLY *	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	99	102	97	110	104	102	99	101	99	101	99	101	100	101
RGT GAGARIN *	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	104	101	100	90	100	99	102	96	97	105	103	98	100	100
BENTE	97	93	101	99	97	98	97	94	99	97	96	98	100	100	95	98	99	99	104	103	97	101	100	98
Průměr (t.ha⁻¹)	8,42	6,18	4,06	8,17	6,71	7,10	6,16	7,58	6,02	6,71	2,99	7,21	8,36	3,56	9,80	6,38	4,30	4,98	6,62	4,86	7,88	4,61	5,54	6,35
MD 0,05 v %	3	9	9	12	11	4	3	7	8	9	7	5	3	12	10	5	5	5	11	8	4	5	5	4

* menší počet dat

Pšenice jarní

V roce 2024 kvůli nezájmu ze strany žadatele nepokračovala ve zkoušení odrůda KWS Jordum. Opakovaně byla do sortimentu zařazena odrůda Tercie, která je v řízení o registraci odrůd standarda pro jakost.

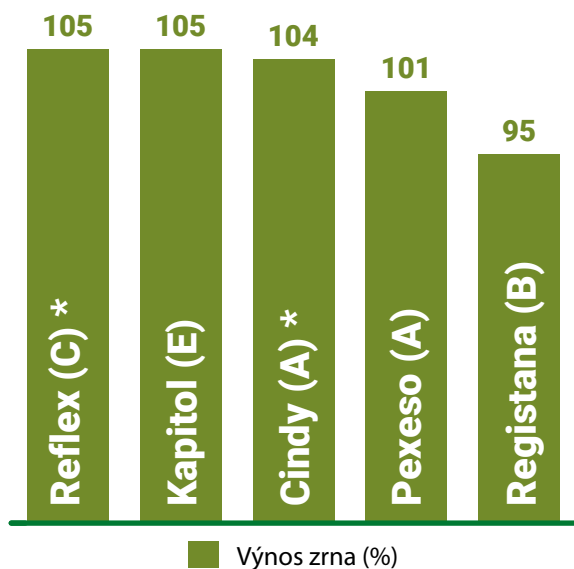
Na základě hodnocení z let 2021–2024 lze sledovat odrůdové rozdíly v napadení **hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou)**. Po dvouletém období s velmi nízkým infekčním tlakem byl rok 2024 na výskyt této choroby bohatý. Hnědá rzivost pšenice je rizikem pro méně odolnou odrůdu Kapitol. Infekční tlak **padlí pšenice (padlí travníhoho)** byl ve sledovaném období nízký. Epidemie **žluté rzivosti pšenice (rzí plevové)** na území ČR vyvrcholila v roce 2015. Další epidemie přišla nečekaně brzy. Po mírném výskytu v letech 2019–2021 infekční tlak žluté rzivosti pšenice opět vzrostl. V roce 2022 na lokalitách Uhřetěves a Zvíkov a v ročnících 2023 a 2024 již v celé síti zkušebních stanic. Ze sledovaných odrůd byla nejvíce napadena odrůda Pexeso, která je hodnocena jako méně odolná. Nejvyšší odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice prokázala odrůda Kapitol.

Významná negativní reakce na stres z podmáčení a nedostatku půdního vzduchu byla ve sklizňovém roce 2021 zaznamenána u odrůdy Kapitol na lokalitě Zvíkov a v roce 2024 na lokalitě Šumperk.

Pravidelně ve všech sledovaných ročnících byly porosty poškozeny **ko-houtky**.

K významnému **polehnutí** ve sledovaném období nedošlo.

Uváděné zařazení zkoušených odrůd do kategorií pekařské jakosti vychází z testování v konvenčních podmínkách v rámci řízení o registraci odrůdy. Ze sklizňových vzorků z pokusů v režimu ekologického zemědělství byly provedeny základní technologické rozbor. **Obsah dusíkatých látek v sušině a obsah mokrého lepku** odpovídal úrovni výživy pokusů a potvrdila se nepřímá úměra mezi výnosy a obsahem dusíkatých látek. Mírně vyšší úroveň má odrůda Registana a odrůda Kapitol. Úroveň **Zeleného sedimentačního testu**, která je silně geneticky vázaná, ale významně ovlivněná zásobeností dusíkem, byla vyšší také u odrůd Registana a Kapitol. **Objemovou hmotnost a číslo poklesu** výrazně ovlivňují povětrnostní podmínky v době sklizně. Geneticky založenou vysokou úroveň objemové hmotnosti mají odrůdy Kapitol a Pexeso. Naopak velmi nízkou objemovou hmotnost má odrůda Reflex. Významné odrůdové rozdíly v úrovni čísla poklesu mezi hodnocenými odrůdami nebyly prokázány.

KAPITOL CPG

DOPORUČENÁ

Středně raná odrůda elitní (E) jakosti, rostliny středně vysoké až vysoké, zrno malé.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek, vysoká objemová hmotnost.
Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou).
Udržovatel: **SECOBRA Recherches, Francie**
Zástupce v ČR: **SOUFFLET AGRO, a. s.**

PEXESO CPG

DOPORUČENÁ

Středně raná odrůda kvalitní (A) jakosti, rostliny středně vysoké až vysoké, zrno středně velké.

Přednosti: Vysoká objemová hmotnost.
Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou).
Udržovatel: **SELGEN, a. s.**

REGISTANA CPG

DOPORUČENÁ

Středně raná odrůda chlebové (B) jakosti, rostliny středně vysoké až vysoké, zrno velké až velmi velké.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek.
Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.
Udržovatel: **SELGEN, a. s.**

CINDY CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Středně raná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny středně vysoké až vysoké, zrno velké.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.
Udržovatel: **SELGEN, a. s.**

REFLEX CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Polopozdní odrůda nevhodná pro pekařské využití (C). Rostliny středně vysoké, zrno středně velké.

Pěstitelská rizika: Velmi nízká objemová hmotnost.
Udržovatel: **SELGEN, a. s.**

Výnos zrna pšenice jarní dle lokalit

Rok zkoušení	2021					2022					2023					2024								
Lokalita	Postřelmov	Uhříněves	Zvíkov	Žabčice		Soběnkury	Uhříněves	Zvíkov	Žabčice		Domanínek	Soběnkury	Šumperk	Uhříněves	Žabčice		Domanínek	Chrastava	Soběnkury	Šumperk	Uhříněves	Žabčice		
Předplodina	jetel luční	jetel inkarnát	hořčice bílá	vojtěška setá		kmin	peluška	jetel luční	vojtěška setá		hořčice bílá	vikev setá	jetel luční	jetel luční	oves		peluška	hořčice bílá	hořčice bílá	jetel luční	jetel luční	oves		
Výsevek (MKS)	5,0					5,0					5,0					5,0								
Datum setí	31.3.	31.3.	31.3.	17.3.	Průměr	4.3.	4.3.	23.3.	1.3.	Průměr	21.4.	25.3.	21.3.	23.3.	7.3.	Průměr	27.3.	3.4.	20.3.	26.3.	15.3.	4.3.		
Datum sklizně	12.8.	15.8.	20.8.	30.7.	Průměr	28.7.	5.8.	8.8.	21.7.	Průměr	15.8.	14.8.	23.8.	13.8.	24.7.	Průměr	31.7.	7.8.	1.8.	26.7.	26.7.	17.7.		
Výnos zrna (t.ha ⁻¹)																								
KAPITOL (E)	6,71	6,94	3,58	8,61	6,46	6,70	6,51	7,02	6,22	6,61	3,52	6,10	5,14	6,44	7,59	5,76	3,73	4,22	4,91	2,59	5,27	5,08	4,30	5,63
REFLEX (C) *	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,90	5,73	4,64	6,08	6,75	5,42	4,13	3,67	5,05	3,37	5,04	4,27	4,26	5,59
CINDY (A) *	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,23	5,75	4,69	5,31	6,57	5,11	4,26	4,10	4,60	3,12	4,53	5,56	4,36	5,51
PEXESO (A)	6,71	8,13	5,15	9,02	7,25	6,23	6,49	6,53	6,45	6,43	2,89	4,58	4,69	4,50	6,25	4,58	4,09	3,84	4,40	3,10	3,95	5,52	4,15	5,40
TERCIE (A) *	-	-	-	-	-	5,73	5,30	5,75	5,67	5,61	-	-	-	-	-	-	4,50	4,18	4,65	3,20	5,10	5,29	4,49	5,37
REGISTANA (B)	6,66	6,83	4,86	8,68	6,76	5,43	6,22	6,13	5,77	5,89	3,35	5,05	4,43	4,74	6,34	4,78	3,21	3,75	3,81	2,46	4,38	4,33	3,66	5,08
MD 0.05	0,31	0,37	0,43	0,57	0,79	0,64	0,37	0,33	0,36	0,42	0,24	0,27	0,31	0,27	0,67	0,45	0,27	0,31	0,47	0,17	0,24	0,38	0,44	0,35
Výnos zrna (%)																								
KAPITOL (E)	100	95	79	98	95	109	102	107	101	105	108	116	108	123	113	114	101	107	112	95	116	102	107	105
REFLEX (C) *	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120	109	98	116	100	108	112	93	115	124	111	86	105	104
CINDY (A) *	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99	110	99	102	98	101	116	104	105	115	100	112	108	103
PEXESO (A)	100	111	114	103	106	102	101	100	105	102	89	87	99	86	93	91	111	98	101	114	87	111	103	101
TERCIE (A) *	-	-	-	-	-	94	83	88	92	89	-	-	-	-	-	-	122	106	106	118	113	106	111	100
REGISTANA (B)	100	94	107	99	99	89	97	93	94	93	103	96	93	91	94	95	87	95	87	91	97	87	91	95
Průměr standardních odrůd (t.ha ⁻¹)	6,69	7,30	4,53	8,77	6,82	6,12	6,41	6,56	6,15	6,31	3,25	5,24	4,75	5,23	6,73	5,04	3,68	3,94	4,37	2,72	4,53	4,98	4,04	5,37
MD 0.05 v %	5	5	9	6	12	10	6	5	6	7	7	5	7	5	10	9	7	8	11	6	5	8	11	6

Významné hospodářské vlastnosti odrůd pšenice jarní

Kategorie doporučení		Doporučené odrůdy			Předběžně doporučené	
Pekařská jakost		E	A	B	C	A
	Průměr standardních odrůd (t.ha ⁻¹)	KAPITOL	PEXESO	REGISTANA	REFLEX *	CINDY *
Výnos zrna (%):	5,37	105	101	95	105	104
Agronomická data:	Metání – rozdíl od odrůdy Pexeso ve dnech	0	79	0	2	1
	Zralost – rozdíl od odrůdy Pexeso ve dnech	2	123	0	1	2
	Délka rostlin (cm)	89	86	84	79	86
	Počet produktivních stébel na m ²	439	452	374	407	410
Odolnost proti chorobám (9–1):	Padlí pšenice (padlí travní)	9	8	8	7	8
	Hnědá rzivost pšenice (rez pšeničná)	5	7	6	7	7
	Žlutá rzivost pšenice (rez plevová)	8	4	6	7	8
	Komplex listových skvrnitostí pšenice	7	6	6	7	7
Kvalita zrna:	Sedimentační test Zelený (ml)	63	52	57	42	50
	Obsah dusíkatých látek v sušině (%)	13,2	12,8	13,2	12,7	12,7
	Číslo poklesu (s)	347	312	302	349	284
	Objemová hmotnost (kg.hl ⁻¹)	81,3	80,0	77,4	74,6	79,0
	Obsah mokrého lepku (%)	29	29	28	29	28
	Hmotnost 1000 zrn (g)	39	40	44	41	43
Rok registrace		2020	2018	2016	2022	2021

* menší počet dat

Pekařská jakost: E – elitní, A – kvalitní, B – chlebová, C – nevhodná pro pekařské využití. Bodové hodnocení: 9 = odolná proti napadení; 1 = náchylná k napadení. Relativní výnosy zrna jsou vztaženy k průměru standardních odrůd Kapitol, Pexeso, Registana.

Pšenice ozimá

Na základě výsledků ze zkušebního období 2021-2024 byly pro pěstování doporučeny odrůdy Butterfly, Genius, Illusion, Pirueta, Sultan a Wiwa. Předběžně doporučení obdržely nově zařazené odrůdy LG Absalon, Mercedes a RGT Telemark. První rok byla v roce 2024 zkoušena odrůda LG Lunaris. Pro nezájem ze strany žadatele nepokračovala ve zkoušení odrůda LG Mondial.

Žlutá rzivost pšenice (rez plevová) je od roku 2021 dominantní chorobou ozimé pšenice pozorovanou napříč lokalitami. Velmi vysoký infekční tlak této choroby byl v roce 2023 a i v roce 2024 se na většině lokalit vyskytl. Nejvíce byly napadeny méně odolné odrůdy Illusion a Mercedes. Odolnost prokázaly odrůdy Pirueta a LG Absalon. **Hnědá rzivost pšenice (rez pšeničná)** se v letech 2019–2021 vyskytovala plošně v celé síti zkušebních lokalit. Po útlumu v letech 2022 a 2023 byl v roce 2024 infekční tlak hnědé rzivosti pšenice opět vysoký. Ze sledovaného sortimentu nesou menší riziko pro napadení středně odolné odrůdy LG Absalon, Genius, Mercedes a Butterfly. **Komplex listových skvrnitostí pšenice** byl sledován ve všech ročnících, výrazné odrůdové rozdíly se však neprojeví. Významnější infekční tlak **padlí pšenice (padlí travního)** byl sledován lokálně v letech 2022–2024, v roce 2021 byl výskyt zanedbatelný. Odolné proti napadení padlím pšenice jsou odrůdy LG Absalon a Genius. Nejmenší míru odolnosti má ze sledovaného sortimentu odrůda Wiwa. U zkoušených odrůd se testy sleduje **odolnost proti kumulaci mykotoxinu DON**, který produkují houby rodu *Fusarium*. Nejvyšší odolnost vykazují odrůdy RGT Telemark, Wiwa a Mercedes.

K výraznějšímu **poléhání** dochází v pokusech založených po velmi dobré předplodině (jetel, volečka, vikev) s vyšší zásobou půdního dusíku. V těchto podmínkách k polehnutí inklinují méně odolné odrůdy Mercedes a Wiwa.

Hodnocení **odolnosti proti vymrzání** se provádí testy (bedýnky umístěné 1 m nad zemí, mrazové boxy a mrazové komory).

Ze sklizňových vzorků z pokusů v režimu ekologického zemědělství byly provedeny základní technologické rozborů. **Obsah dusíkatých látek v sušině a obsah mokrého lepku** koresponduje s úrovní výživy pokusů (předplodina, bonita půdy...). Velmi vysoký obsah dusíkatých látek měla odrůda Wiwa, vysoký odrůdy Butterfly a RGT Telemark. Hodnota **Zeleného sedimentačního testu**, která je silně geneticky vázaná, byla dle očekávání vyšší u odrůd elitní jakosti. **Objemovou hmotnost a číslo poklesu** výrazně ovlivňují povětrnostní podmínky v době sklizně. Velmi vysokou úroveň objemové hmotnosti dosahuje odrůda Wiwa, vysokou Genius, Butterfly a RGT Telemark. Pro odrůdu Illusion je charakteristická nízká úroveň čísla poklesu. Odrůda Mercedes nevhodná pro pekařské využití (C) se vyznačuje měkkou strukturou endospermu a s tím souvisejícím velmi nízkým číslem poklesu.

BUTTERFLY CPG

DOPORUČENÁ

Polopozdní až pozdní odrůda elitní (E) jakosti, rostliny vysoké, méně odnožující, zrno velké.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek, vysoká objemová hmotnost. Střední odolnost proti vymrzání.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: SELGEN, a. s.

GENIUS CPG

DOPORUČENÁ

Středně raná odrůda elitní (E) jakosti. Rostliny má středně odnožující, středně vysoké, zrno středně velké až malé.

Přednosti: Stabilní číslo poklesu, vysoká objemová hmotnost. Střední odolnost proti vymrzání. Odolnost proti napadení padlím pšenice (padlím travním).

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: NORDSAAT Saatucht GmbH, Německo

Zástupce v ČR: SAATEN – UNION CZ, s. r. o.

ILLUSION CPG

DOPORUČENÁ

Středně raná odrůda kvalitní (A) jakosti, rostliny středně vysoké, středně až méně odnožující, zrno středně velké.

Pěstitelská rizika: Nízká úroveň čísla poklesu.

Menší odolnost proti napadení hnědou a žlutou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou a plevovou).

Udržovatel: SELGEN, a. s.

MERCEDES CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Raná odrůda nevhodná pro pekařské využití (C) s měkkou strukturou endospermu. Rostliny vysoké, středně odnožující, zrno velké.

Přednosti: Střední odolnost proti napadení růžověním klasu pšenice (fuzariózami klasů).

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti poléhání a napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou).

Udržovatel: SELGEN, a. s.

LG ABSALON CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Poloraná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny nízké, velmi dobře odnožující, zrno středně velké.

Přednosti: Odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice a padlím pšenice (rzí plevovou a padlím travním).

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: Limagrain Europe S.A.S., Francie

Zástupce v ČR: Limagrain Česká republika, s. r. o.

PIRUETA CPG

DOPORUČENÁ

Raná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny má velmi dobře odnožující, středně vysoké až nízké, zrno středně velké.

Přednosti: Odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou). Střední odolnost proti vymrzání.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou).

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Zástupce v ČR: SAATEN – UNION CZ, s. r. o.

RGT TELEMARK CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Velmi raná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny středně vysoké, velmi dobře odnožující, zrno malé.

Přednosti: Stabilní číslo poklesu, vysoký obsah dusíkatých látek, vysoká objemová hmotnost. Střední odolnost proti napadení růžověním klasu pšenice (fuzariózami klasů). Střední odolnost proti vymrzání. Odolnost proti poléhání.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou). Nízký výnos v bramborářské oblasti.

Udržovatel: RAGT Czech, s. r. o.

SULTAN P⁰

DOPORUČENÁ

Polopozdní odrůda kvalitní (A) jakosti, rostliny středně vysoké až vysoké, středně odnožující, zrno středně velké.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou).

Udržovatel: SELGEN, a. s.

WIWA

DOPORUČENÁ

Pozdní odrůda elitní (E) jakosti, rostliny vysoké až velmi vysoké, středně odnožující, zrno středně velké.

Přednosti: Stabilní číslo poklesu, velmi vysoký obsah dusíkatých látek, velmi vysoká objemová hmotnost, střední odolnost proti napadení růžováním klasu pšenice (fuzariózami klasů).

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti poléhání a napadení hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou), nízký výnos zrna.

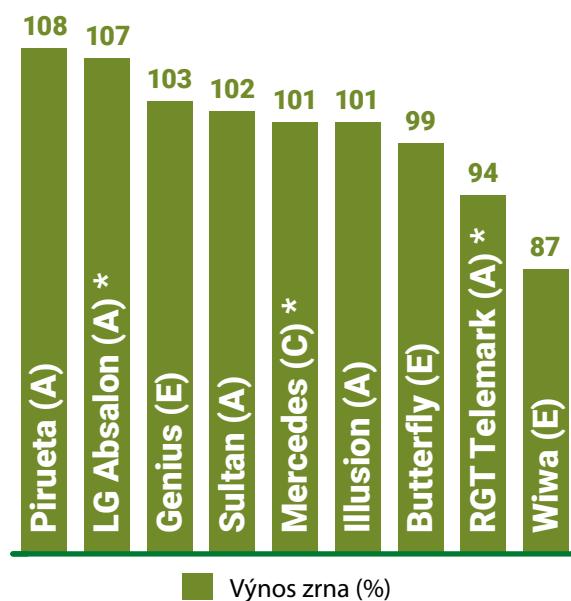
Udržovatel: Getreidezüchtung Peter Kunz, Švýcarsko
Zástupce v ČR: PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.

Nově zařazená odrůda

LG LUNARIS CPG

Polopozdní odrůda nevhodná pro pekařské využití (C). Rostliny středně vysoké, méně odnožující, zrno středně velké.

Udržovatel: Limagrain Europe S.A.S., Francie
Zástupce v ČR: Limagrain Česká republika, s. r. o.
Registrace: 2023

* menší počet dat

Významné hospodářské vlastnosti odrůd pšenice ozimé

Kategorie doporučení		Doporučené odrůdy						PD		
Pekařská jakost		A	E	A	A	E	E	A	C	A
		PIRUETA	GENIUS	SULTAN	ILLUSION	BUTTERFLY	WIWA	LG ABSALON *	MERCEDES *	RGT TELEMARK *
	Průměr standardních odrůd (t.ha ⁻¹)									
Výnos zrna (%):	7,27	108	103	102	101	99	87	107	101	94
Agromická data:	Metání – rozdíl od odrůdy Sultan ve dnech	-4	0	147	0	2	2	-3	-6	-10
	Zralost – rozdíl od odrůdy Sultan ve dnech	-3	0	203	0	1	1	-3	-3	-4
	Délka rostlin (cm)	88	91	101	98	98	111	84	100	89
	Počet produktivních stébel na m ²	587	563	553	520	467	571	577	546	575
	Odolnost proti poléhání (9–1)	7	6	6	7	7	5,5	6	5	8
	Odolnost proti vymrzáni – testy (%)	58	61	45	41	60	49	52	52	58
Odolnost proti chorobám (9–1):	Komplex listových skvrnitostí pšenice	6,5	7	7	7	7	7	7	6	6
	Padlí pšenice (padlí travní)	8	9	8	8	8	7	9	8	7
	Hnědá rzivost pšenice (rez pšeničná)	5	6,5	5	5	6	5	7	6	4
	Žlutá rzivost pšenice (rez plevová)	8	7	7	5	6	7	8	4	7
Odolnost proti chorobám – testy VÚRV Ruzyně, v. v. i.:	Fuzariózy klasů – obsah DON (mg.kg ⁻¹)	40	39	46	39	53	23	60	27	13
Kvalita zrna:	Sedimentační test Zelený (ml)	31	48	36	34	52	61	32	14	45
	Obsah dusíkatých látek v sušině (%)	11,0	11,9	11,6	11,7	12,1	13,5	10,9	10,4	12,2
	Číslo poklesu (s)	336	386	329	303	352	377	340	204	361
	Objemová hmotnost (kg.hl ⁻¹)	77,9	79,4	78,1	78,6	79,3	82,1	78,5	77,7	80,5
	Obsah mokrého lepku (%)	27	27	25	29	27	33	24	16	26
	Hmotnost 1000 zrn (g)	41	41	43	44	45	43	42	46	37
Rok registrace		2019	2014	2008	2019	2017	2021	2021	2021	2022

Pekařská jakost: E – elitní, A – kvalitní, B – chlebová, C – nevhodná pro pekařské využití. Bodové hodnocení: 9 = odolná proti napadení; 1 = náchylná k napadení. Relativní výnosy zrna jsou vztaženy k průměru standardních odrůd Butterfly, Genius, Illusion, Pirueta, Sultan a Wiwa. Kategorie doporučení: D – doporučená, PD – předběžně doporučená. * menší počet dat

Výnos zrna pšenice ozimé dle lokalit

Lokalita	2021					2022					2023					2024					Průměr 2021–2024
	Soběkury víkev setá	Postřelmov jeteľ luchň	Uhrňeves nachov	Věrovany jeteľ nachov	Zabčice vojteška setá	Domaninek pohanka	Soběkury víkev setá	Uhrňeves peluška	Věrovany brambor	Zabčice vojteška setá	Domaninek horčice bílá	Soběkury víkev setá	Uhrňeves jeteľ luchň	Šumperk jeteľ luchň	Zvíkov jeteľ luchň	Zabčice oves	Domaninek peluška	Chrastava horčice bílá	Uhrňeves jeteľ luchň	Věrovany brambor	
Předplodina	5,0	5,0	4,5	4,5	4,5	5,0	4,5	4,5	4,5	4,5	5,0	5,0	5,0	5,0	4,5	5,0	5,0	4,5	4,5	4,5	3,5
Výsevek (MKS)	13.10.	22.10.	8.10.	9.10.	8.10.	27.9.	12.10.	2.10.	5.10.	11.10.	30.9.	12.10.	5.10.	7.10.	10.10.	4.10.	3.10.	7.10.	3.10.	10.10.	10.10.
Datum setí	13.8.	12.8.	11.8.	23.7.	21.7.	5.8.	28.7.	28.7.	20.7.	14.7.	15.8.	14.8.	23.8.	25.7.	14.8.	24.7.	18.7.	16.7.	24.7.	10.7.	10.7.
Datum sklizně	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,22	8,24	7,71	6,90	6,94
LG LUNARIS (C) **	9,59	8,01	10,12	9,23	10,81	5,05	9,09	8,90	8,64	10,11	7,33	7,80	4,69	11,50	3,83	10,25	3,63	6,87	7,81	6,54	6,06
PIRUETA (A)	-	-	-	-	-	5,49	8,74	9,42	7,73	10,26	7,81	6,35	5,40	10,83	4,09	10,77	3,79	6,59	7,40	5,75	6,02
LG ABSALON (A) *	8,93	7,69	9,17	8,53	10,39	5,79	8,75	8,81	7,66	9,77	6,90	8,15	5,35	10,30	4,13	8,44	3,58	7,10	6,33	5,76	5,75
GENIUS (E)	9,17	7,13	9,30	9,29	9,68	5,05	8,79	9,68	7,49	9,84	8,10	7,71	5,31	10,33	5,02	7,75	3,55	7,06	5,80	3,98	5,18
SULTAN (A)	-	-	-	-	-	4,84	9,54	9,60	8,69	10,76	6,84	5,35	5,12	9,17	4,27	9,21	3,23	6,41	6,88	5,54	5,29
MERCEDES (C) *	9,81	7,67	9,76	9,26	9,69	5,16	8,04	8,33	7,88	9,39	7,09	6,79	5,39	8,35	3,92	8,77	4,41	7,02	6,05	4,89	5,75
ILLUSION (A)	8,98	6,30	8,89	9,14	9,59	5,12	8,22	7,93	7,76	9,72	7,43	7,93	4,99	9,38	3,86	8,27	3,25	6,05	7,14	6,17	5,58
BUTTERFLY (E)	-	-	-	-	-	4,58	8,74	9,06	6,70	9,06	5,36	6,62	4,66	9,80	1,40	10,13	3,03	5,08	6,74	6,54	5,15
RGT TELEMARK (A) *	8,64	6,66	8,05	7,04	8,00	4,65	6,99	7,59	6,75	7,86	6,45	6,46	3,92	8,47	3,46	6,89	3,08	6,12	5,47	4,78	4,89
WIWA (E)	0,51	0,27	0,58	0,86	0,53	0,36	0,70	0,43	0,67	0,54	0,33	0,83	0,37	0,36	0,32	0,59	0,83	0,37	0,59	0,32	0,83
MD 0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	136	118	123	120	125
LG LUNARIS (C) **	104	111	110	106	112	98	109	104	112	107	102	104	95	118	95	122	97	101	102	121	109
PIRUETA (A)	-	-	-	-	-	107	105	110	100	109	108	85	109	111	101	128	118	106	98	115	109
LG ABSALON (A) *	97	106	100	98	107	113	105	103	100	103	96	109	108	106	102	101	107	100	106	98	104
GENIUS (E)	100	98	101	106	100	98	106	113	97	104	112	103	107	106	124	92	99	105	90	74	94
SULTAN (A)	-	-	-	-	-	94	115	112	113	114	95	72	104	94	106	110	78	90	96	107	96
MERCEDES (C) *	107	106	106	106	100	100	97	98	102	99	98	91	109	86	97	104	114	123	105	94	104
ILLUSION (A)	98	87	96	104	99	100	99	93	101	103	103	106	101	96	96	99	94	91	90	111	101
BUTTERFLY (E)	-	-	-	-	-	89	105	106	87	96	74	89	94	101	35	121	78	85	76	105	122
RGT TELEMARK (A) *	94	92	87	80	83	91	84	89	88	83	89	86	79	87	86	82	89	86	91	85	88
WIWA (E)	9,19	7,24	9,22	8,75	9,69	5,14	8,31	8,54	7,70	9,45	7,22	7,47	4,94	9,72	4,04	8,40	3,58	6,70	6,43	5,35	5,53
Průměr standardních odrůd (t.ha ⁻¹)	6	4	6	6	5	7	8	5	9	6	5	11	8	4	8	7	6	23	6	9	6
MD 0.05 v %	-	-	-	-	-	7	8	5	9	6	7	8	8	4	8	7	14	6	6	9	6

Relativní výnosy zrna jsou vztaženy k průměru standardních odrůd Butterfly, Genius, Illusion, Pirueta, Sultan a Wiwa. * menší počet dat ** nově zařazená odrůda

Metodika založení a vedení pokusů

Hodnocení odrůd vychází z výsledků pokusů prováděných v letech 2021–2024 podle plodinových metodik ÚKZÚZ. Odrůdy byly vysety na parcelách se sklizňovou plochou 10 m² ve 4 opakováních se znárodněným pořadím odrůd (úplně znárodněné bloky) na pozemcích certifikovaných pro ekologické zemědělství. Ošetřování během vegetace odpovídalo zásadám ekologického pěstování, tj. bez použití průmyslových hnojiv a pesticidů. Ochrana proti plevelům byla prováděna pouze mechanicky – vláčením prutovými branami – dle konkrétních podmínek zkušební lokality. Dosažené výnosy byly statisticky vyhodnoceny. Pokusy, u kterých byl zjištěn neúměrně vysoký vliv náhodných, nesledovaných faktorů (neúplnost porostu, poškození zvěří apod.), nebyly zahrnuty do celkového hodnocení. Ze sklizně byly odebrány vzorky a byly provedeny kvalitativní rozborů zrna.

Ochrana práv k odrůdám

- PO** udělena ochranná práva k odrůdě podle zákona č. 408/2000 Sb.
P podána žádost o udělení ochranných práv k odrůdě podle zákona č. 408/2000 Sb.
CPG udělena odrůdová práva Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94)
CPA podána žádost o udělení odrůdových práv Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94)

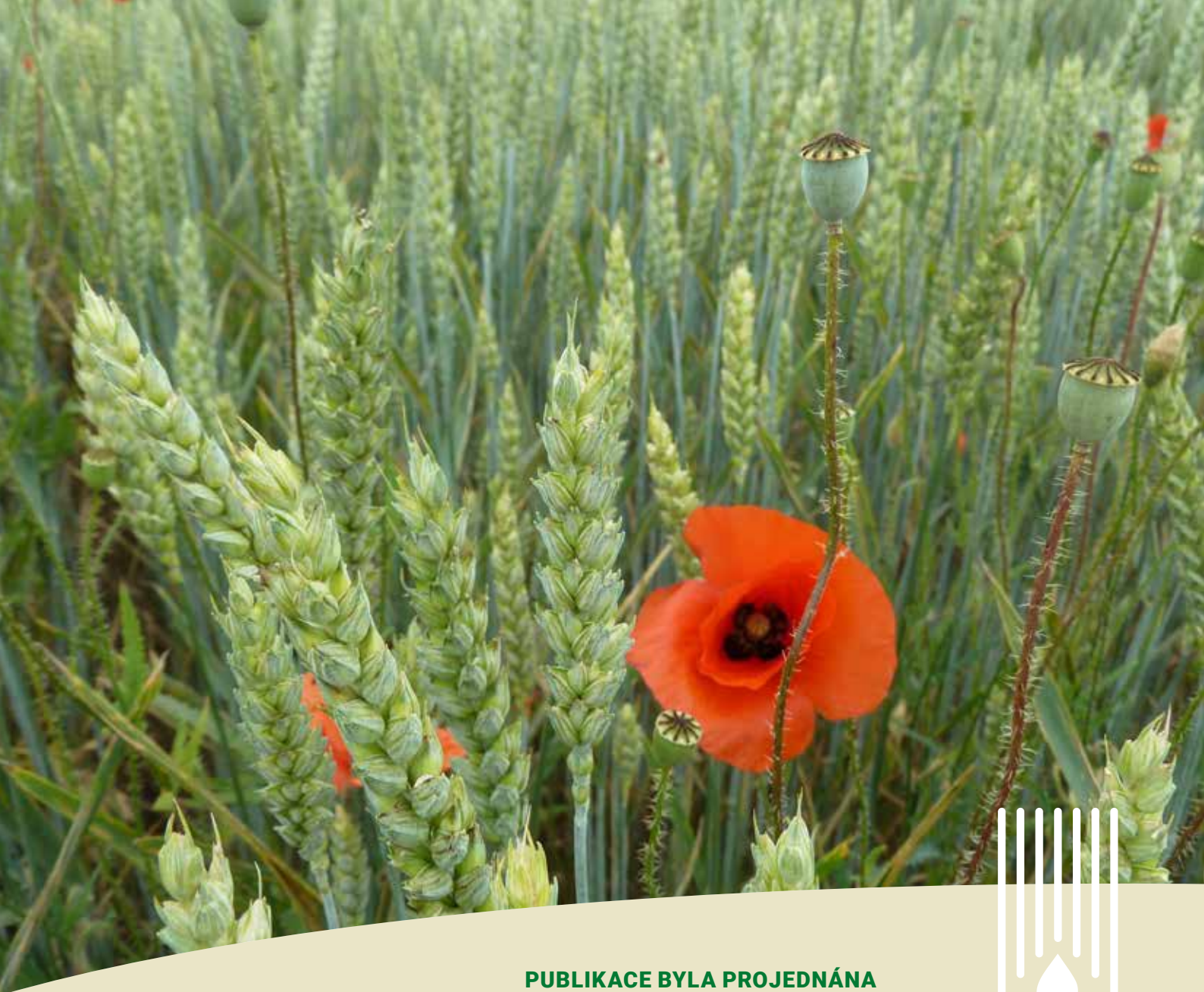
Charakteristika zkušebních lokalit

Výnosovou úroveň pokusů nejvíce ovlivňují půdně-klimatické podmínky lokality, předplodina a termín setí. Kvalitní, úrodná půda a dlouhodobě zavedený osevní postup s vyšším podílem zlepšujících plodin jsou základním předpokladem pro dosažení vysokého výnosu.

Infekční tlak houbových chorob je v porostech v režimu ekologického pěstování obecně nižší než v konvenčně vedených porostech, což se potvrdilo i v odrůdových pokusech. Menší hustota porostu vytváří mikroklima nepříznivé pro šíření patogenů.

Lokalita	Zkušební oblast	Nadmořská výška (m)	Dlouhodobá průměrná teplota vzduchu t_{91-20} (°C)	Dlouhodobý průměrný úhrn srážek s_{91-20} (mm)	Půdní typ TKSP a půdní druh
1 Domanínek	bramborářská	572	7,7	604	Kambizem modální – hlinitá
2 Chrastava	bramborářská	345	8,7	791	Hnědozem luvická – písčitohlinitá
3 Soběkury	bramborářská	390	9,0	578	Hnědozem modální, H. luvická, Luvizem modální – hlinitá
4 Šumperk, Postřelmov	bramborářská	315	8,4	659	Hnědozem luvická – hlinitá
5 Uhřetěves	řepařská	295	9,8	560	Hnědozem modální – jílovitohlinitá
6 Věrovany	řepařská	207	9,3	517	Černozem luvická – hlinitá
7 Zvíkov	bramborářská	490	8,7	629	Kambizem modální – hlinitá
8 Žabčice	kukuřičná	187	10,2	491	Fluvizem glejová – jílovitohlinitá

PUBLIKACE BYLA PROJEDNÁNA A SCHVÁLENA ODBORNOU KOMISÍ PRO DOPORUČENÍ ODRŮD.

Členové Komise

**pro Seznam doporučených odrůd pšenice a ječmene
v režimu ekologického zemědělství:**

Prof. Ing. Ivana Capouchová, CSc.

Ing. Vladimíra Horáková

Ing. Dagmar Janovská, Ph.D.

Ing. Vladimír Lačňák

Doc. Ing. Petr Konvalina, Ph.D.

Mgr. Pavlína Samsonová

Ing. Petr Trávníček

**Národní odrůdový úřad děkuje
za odbornou a technickou spolupráci
při tvorbě této publikace**

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

© Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský se sídlem v Brně,
Národní odrůdový úřad, Brno 2025

*Tato publikace nesmí být přetiskována vcelku nebo po částech, uchovávána
v médiích, přenášena nebo uváděna do oběhu pomocí elektronických,
mechanických, fotografických či jiných prostředků bez povolení ÚKZÚZ.*

ISBN: 978-80-7401-246-4

